



Əbülfət MƏDHƏTOĞLU
madatoglua@mail.ru

Belə bir söz var. Bilmirəm kim deyir, amma dəqiq bilirəm ki, var. Deyirlər ki, filan söz məni yaman tutdu... yaxud deyirlər ki, filan söz ox kimi içimi dəlib keçdi... yaxud da söyləyirlər ki, filan söz məni havalandırdı, yerimdən, yurdumdan eylədi...

Hə, mənim deyəsən "naxışım" gətirib. Ona görə "naxışım gətirib" deyirəm ki, qarşıma məni havalandıran, məni yerimdən-yurdumdan eyləyən, mənim içimi tərpədən sözlər ara-sıra çıxır. Və mən də həmin o sözlərin havasında elə bir hala düşürəm ki, Allah heç kimə göstərməsin. Bunu yaxşı mənada deyirəm, yer də, göy də başıma fırlanır. Özüm də yerin, göyün başına fırlanıram. Elə fırlana-fırlana da durduğum nöqtədən, oturduğum yerdən haralarasa o fırfıra məni aparıb atır, o söz məni gah işığa bələyir, gah da qaranlığa... gah sevincə bükür, gah da kədəre... gah alışıq bələyir, gah da qarğıışa... gah dilimi mələyə çağırışa kökləyir, gah da fələyə qarğıışa. Yəni yaşamaq da istəyirəm, ölmək də... yaşatmaq da istəyirəm, öldürmək də. Bax, başıma belə bir müsibət gətirib məni yerimdən-yurdumdan eden söz.

Tam səmimi deyim ki, hərdən o məni havalandıran sözün sahibinə irad da tutmaq istəyirəm. Amma gücüm çatmır. Nə deyəcəyimi, necə deyəcəyimi tarazlaya bilmirəm. Ha çalışsam da, dilim o söz sahibinə minnetdarlıqdan başqa heç nəyi söyləmir. Qalırım dilimin mənə-nəsində... qalırım sözün yükünün altında... qalırım havalandığım yerdə. Bax, indi siz bu yazını oxuduğunuz vaxt mən elə o havalı durumdayam. Çünki 23 fevral gününün nostalji xatirəsiylə stolumun üstündəki bir kitabı götürüb bəxtini sınayan adamlar kimi gözüyümüzdən ayırdım. Və niyyət tutdum ki, gələcək səhifədəki hər nədisə, onu oxuyacam və onunla razılaşacam... onu günümün köynəyi edəcəm. Elə bu niyyətlə də açdım kitabı. Və...

Heyatda təsadüflərin zərurətindən doğduğuna bəlkə də hamıdan çox inan-

ÖLƏNİN BƏXTİ GƏTİRDİ...

Ay, torpağın itirənlər

mışam, hamıdan çox biət etmişəm. Amma inanın ki, bu dəfə açılan səhifədən oxuduğum şeir mənə həm də yaşadığımı, tələyimi, güzəranımı, hətta içimdən keçən dua və özüme qarğıışları başdan-başına üzümə söyləyirdi, gözlərimin içinə deyirdi. Və həmin an mənə elə gəldi ki, dünyada heqiqətən ruha qoşulmalar var. hardasa eyni cür düşünmək, eyni cür yanaşmaq, eyni cür şərh etmək, eyni cür də yaşamaq var. Mən buna başqa bir ad tapıb qoya bilmərəm. Bu şeirdəki bütün məqamlar, misraları bütünü anlar və mənalara mənim evim yanan gündən, kəndim işğal olan gündən üreyimə yazdıqlarımdı... üreyimdə pıçıldadıqlarımdı... yuxularımda gördüklərimdi. Mən onda yazmışdım ki:

**Yandı evim, eşiyim
Yandı qovarım, daşım...
İsiti, qoyma üşüyüm-
İsiti məni göz yaşım!..**

Və onda az qala Tanrıya asi olaraq içimdə fəryad qoparmışdım ki, təqvimləri cırıb atmaq lazımdır. Çünki təqvimlərdə işğal günləri, şəhid günləri, faciə, qətlərim günləri sıralanıb gədir. Bax elə indi açılıb oxuduğum şeirdə də müəllif həmin o mənim kimi düşünlərin, mənim günümü yaşayanların üreyi ilə öz üreyini eyniləşdirir, birgə döyünən ürəklərin sızılısını, göynertisini misralayıb və yazıb:

**Hər ayda bir qanlı təqvim,
Hönlükdüm hər an üstünə.
Ölüb dərdimi göndərəm,
Mənə yananın üstünə.**

Hə, bunu mən də arzulamışam, bunu mən də gecələr çadır evimin, sığındığım uşaq bağçasınının, yaşadığım özlü-süz otağımın bir küncünə çəkilib qaranlığa, özü də büzüşüb oturmuş uşaqlarımın gözlərinə baxmadan içimdə söyləmişəm. Və elə demişəm ki, özüm də inanmışam bu dediyimə. Yəni inanmışam ki, ölüb dərdimi mənə dərd verənin üstünə göndərə biləcəm. O düşməni ölümümle öldürəcəm və:

**Yoxda vardı, varda yoxdu,
Həsret dərd, qəmlə ovundu.
Ömür bir rəngli yuxudu,
Doğru yalanın üstünə.**

Bəli, bu da bir gerçəkdi. Çünki yoxda var olanın varda yox olması, həsrətin dərd-qəmlə ovunması tək-cə şair sözünün, fikir adamının ifadəsi, pıçiltısı deyil, bu həm də həmin o varlıqla yoxluğun, o dərd-qəmlə ovunmağın necə bir rəngli yuxu olduğunu söyləməkdə, andırmaqda, xatırlatmaqda. Özü də gerçək kimi bir yalanın çətri altında. Və:

**Ay oğuzlar, ay ərənlər,
Səbri dözümlə yeyənlər.
Ay torpağın itirənlər,
Gedək tapanın üstünə.**

Necə gözəl bir çağırış... necə yanıqlı bir müraciət... necə səmimi bir etiraf. Özü də canıyananlıqla, hər şeyi göz altına almaqla söylənən etiraf. Axı, dözdə-dözdə hardan hara gəlib çıxdıq. Bunu heç düşündükmü, bunun heç fərqi nə vardıqmı? - Məncə yox! Ona görə artıq hamımız birlikdə bir şamın işığında, bir su səsinin yaratdığı ovqatda öz-özümüzə, özü də həminin eşidə biləcəyi bir səslə deməliyik ki:

- Ay, torpağın itirənlər, gəlin gedək onu axtaraq. O itkini tapanı, əslində isə o torpağı bizdən alanı cəzalandıraq, o torpağa sahib olaq! Və:

**Qara sevda, qara dərdi,
Torpaq sevgim, yurd həsrətim.
Ölənin bəxti gətirdi,
Ağlayaq qalanın üstünə.**

Bu da bir gerçək, bu da bir olmuşun və olanın poetik ifadəsi, poetik təqdimatı. Məncə burda həm də yanğının, üsyanın, dərdə dözümsüzlüyün şəirənə yox, sadəcə, insanın içini tərpədən bir poetik təqdimatından gədir söhbət. Çünki sevdaların qarası elə torpaq sevgisidi, yurd həsrətidir. Amma bu qara sevdanın ən böyük nəşəsi, ən böyük qazancı, ən böyük mükafatı ölməkdir. Kim bu qara sevdadan ölübsə, onun bəxti gətirib - Şəhidlik zirvəsinə yüksəlib. Həm cismiyə

torpağı artırıb, həm ölümüylə torpağı çiyinə qaldırıb. Bizə sadəcə bir iş qalıb. O da şəhid olmayanı diri-yən ağlamaq. Burda söhbət göz yaş tökməkdən gətmir, burda söhbət diriləri qazi olmağa hazırlamaqdan, çağırmaqdan gədir. Və:

**Əldən yurdu gedən adam,
Səbr edib ölməyən adam.
Bu tələyə asi ollam,
Gedib yaranın üstünə.**

Hə, bir anlıq bu misraların siz də içərisinə daxil olun, alt qatını görün... bu misraların fikir tutumunu siz də çözün. Onda görəcəksiniz ki, bu boyda yurd itirib adam kimi qalmaq, səbr edib tək-cə ölməmək yox, həm də arsız-arsız çalılıb oynamaq nə deməkdir?! Axı biz özümüz-özümü təsəlli verməklə bu yurd itkisinə asi olmağı arxa plana keçiririk. Əslində isə biz, yəni torpağın itirənlər, ömrü berrəngli yuxu olanlar ölüb bəxtəvər olanların ətrafına yığışmalıyıq, onların yolunu tutmalıyıq, onların izini göyertməliyik. Çünki bu yol, bu iz Şuşaya gədir... işğal olunmuş torpaqlarımıza gədir... bizim üçün həsrət çəkən, ayaq izlərimizi qoruyub saxlayan, uşaqlığımızı yaddaşında yaşadan ünvanlara gədir. Biz onun ayağına gətməliyik, onu çiyənimizə qaldırmağa gətməliyik və Yaradandan bu gediş üçün ancaq dəstək ummalıyıq. Çünki O bizi yaradanda, xəlf edəndə boynumuza oğul yükü qoyub, oğul missiyası yükləyib. Alnımıza da elə beləcə də yazıb:

**Ay torpağın itirənlər,
Ölənin bəxti gətirdi!!!**

Məncə, biz bəxtimizin gətirəcəyini gözləməli deyilik. Biz tələyimizə asi olmalıyıq. Və biz, yəni şəxsən mən bu misraların müəllifi dəyərli Sona xanım Vəliyevaya məmləkətin qaçqın bir bəndəsinin vətəndaşının, sadəcə, Əbülfətin tələyini, içini yazdığına görə təşəkkürümü bildirirəm. Xüsusilə təqvimin ən qara günlərinin birinin ərəfində mən bu misraların bütün qatlarını gördüm, bütün laylarına enə bil dim.